

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 3. Societas. In ea permane bonus. Symbola.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

§. III.

Societas mala.

In ea permane probus.

Symbola.

V Adam, & videbo visionem hanc magnam. Ex. 3. 3. Visiones vidit Isaias, Ezechiel, Daniel, Abraham, Jacob: at invenies, nulli earum concessum nomen magna; tamen valde recondita, & admirabiles, fuerint. Cur ergo sola visio Moysis dici meruit magna? videbat, quod rubus arderet, & non combureretur. Didac. Niss. Phoen. Græc. l. 1. c. 13.

Faciam mirabilem in die illa terram Gessen, in qua est populus meus; ut non sint ibi musca. Ex. 8. 22. Gessen est propinquitas, inquit Glossa interlin. Terra enim Gessen vicina erat, & finitima illi, in qua barbarus Rex degebat. Quod verò tota Ægyptus infecta fuit muscis, & tam contagiosa pestis nihil-redundavit in terram Gessen, proximè vicinam; hoc tale erat, ut meritò diceret Dominus: **faciam mirabilem &c. Id. ib.**

Ingressi sunt filii Israel per medium siccæ maris. Ex. 14. 22. Et tu, si filius Israel es, potes ambulare per siccum in medio mari; si fueris in medio nationis prave: sicut lumen solis continens verbum vitæ ad gloriam, Orig. hom. 6. hic.

Sicut lilium inter spinas. Cant. 2. 2. Sic debet Ecclesia timere malorum cohabitationem, sicut lilium spinarum circumvallationem: quanto enim periculo lilium est inter spinas, tanto discrimine vivitur inter malos. Hugo Card. hic. Non mediocri titulo profecto virtutis, inter pravos vivere bonum; & inter malignantes innocentiam retinere candorem, & morum lenitatem. Sanct. Bernardus l. 48. Spina falsus frater, spina vicinus est malus. Idem ib. O candens lilium! ô tener, & delicate flos: increduli, & subverfores sunt tecum; vide, quomodo cautè ambules inter spinas. Naxera in Jos. 14. §. 22. Procedit nunc filiarum Babylonis in medio chorus: quid eas dixerim? nisi vepres, & spinas? quot curis punguntur, quot sollicitudinibus discernuntur, quantis libidibus ulcerantur? in harum medio sponsa (puras) nascitur, & versatur, velut rosa vernans inter spinas, & ab illarum punctationibus aliena. Sanct. Thomas Vill. c. 2. in Cant. Cum sceno, cum filice, cum dumis, aconitò, viret flos in campo. Et cum undique, aut noxiis, aut decoloribus, superetur oleribus; suum ipse & colorem servat, & pudorem: nec à filice vitatatem ebibit, nec cum dumis pungit, nec à cicuta venenum fugit. Sic Noe inter impios pius Joseph pudicus cum nefariis, non solum dominabatur, sed etiam fratribus: sic Samuel inter filios Belial, Dei filius, & minister, adolevit. Ità Bernardus inter aulicos Monachus, cum regibus abjectus, floruit, plenè ad Job exemplum, **frater draconum, & socius struthionum.** Job 30. 29. Oliva l. 4. Strom. §. Ego flos campi.

Qua est ista, qua ascendit &c. Cant. 3. 6. Si laudabile est, ascendere qualitercunque; laudabilius tamen est, ascendere per desertum; ubi sunt spinæ, & impeditiva: quia summæ laudis est, bene conversari in medio nationis prave. S. Thom. Aqu. hic Lect. 1.

Calathus unus ficus bonas habebat &c. Jerem. 24. 2. Vidit in templo duos calathos plenos ficis: & unus habebat ficus bonas, bonas valde; & alter malas, malas valde.

Serpentes tollent. Marci 16. 17. Serpentes tollit, qui diabolicas suggestiones, & venenatas tentationes, supplantat. **Mortiferum** sine nocumtò bibit, cui omnia, etiam mala, preparantur in bonum; vel qui aliorum pravis exemplis non inficitur, nec pervertitur cum perveris Dionys. Carth. hic.

Exempla, & Testimonia.

Ex Veteri.

Noe vir justus. Gen. 6. 9. Cogita, obsecro, quantæ virtutis fuerit ille justus; quomodo in tanta multitudine, quæ multo impetu in malum ruebat, solus ipse diversâ ambulavit viâ, virtutem malitiæ præferens. Justus, quasi scintilla in medio mari, versans, non solum non extinctus est; sed quotidie fulgidiore luce prodibat. Sanct. Chrylost. hom. 22. in Gen. **Noe vir justus.** Magni meriti, præconium illi est, in tanta plenitudine, sive multitudine, cœlestis iræ gratiam invenisse: eò quod justus, atque perfectus fuerit in illis talibus, tamque corruptis generationibus suis. Rupertus c. 16. in Gen.

Loth in Sodomis pius valde. Gen. 19. Verè admirari licet vehementer justus hujus virtutem; quod conversans in medio tam impiorum, non solum non fuit indè negligentior factus, sed & majorem virtutem præ se tulit; & cum omnes, ut ita dicam, in præceps ruerent; ipse solus in tanta multitudine rectè ambulavit viam. Sanct. Chryostomus hom. 43. in Gen.

Non sequeris turbam ad faciendum malum; nec in judicio plurimorum acquiesces sententia, ut à vero devies. Ex. 23. 2.

Porrò filii Heli filii Belial. 1. Reg. 2. 12. Et nihilominus, cum abominationes eorum pessimas in longum facer textus recensisset; tandem ait: **Samuel autem ministrabat &c.** O puerum, non puerum! ô puerum viris parem; imò senibus grandiosem! ab ubere transit ad tabernaculum; & ibi, cum incidat in filios Belial, non recedit ab aris, ut impios evitet; nec recedit à proposito, ministrandi Domino. Oliva l. 10. Strom. §. Puer autem erat minister. Samuel apud Heli permanebat, & simul cum filiis ipsius versatus est: illi ceciderunt; hic autem salvatus est: quia in veritate dilexit Dominum. S. Ephrem Paræn. 31.

Puer autem Samuel ministrabat, ante faciem Domini. 1. Reg. 2. 18. q. d. inter sentes,

fentes, & lappas viola germinavit: inter vultures pullus turturis à suo gemitu non cessavit. Vides margaritam? non in lacte concrevit, sed in æquore, Oliva fer. 4. D. 1. Quadr.

Cum irent omnes ad vitulos aureos-hic solus fugiebat consortia omnium. Tob. 1. 5.

Vir erat in terra Hus nomine Job. c. 1. 1. Columba in medio accipitrum, ovis in medio luporum, stella in medio nubium, lili-um in medio spinarum, germen iustitiæ in oppido iniquitatis. S. Chrysof. hom. 2. de patientia Job. Dicatur, ubi habitaverit? ut hoc ejus laudibus proficiat; quòd bonus inter malos fuit. Neque enim valde laudabile est, bonum esse cum bonis; sed bonum esse cum malis. Sicut enim gravioris culpæ est, inter bonos bonum non esse; ita immensis est præconii, bonum etiam inter malos exitisse. S. Gregor. hic. Erat tanquam rosa inter spinas, tanquam lili-um inter tribulos, candidus, ac rubens: candidus fide, ac sanctitate; rubens velut rosa planè; quia sustinuit dolores, ac passiones. Erat tanquam columba inter raptrices aquilas; tanquam agnus in medio luporum diripientium; tanquam stella in medio nubium teterrimarum. Cum inter tales esset, non talis fuit, quales & illi. Orig. lib. 1. hic.

Frater sui draconum, & socius struthionum. Job. 30. 29. Id est, habitavi cum superbis, & dolosis; & tamen ab illis nihil mali didici. de Ponte in Cant. 2. Exh. 22. §. 3.

Quasi stella matutina in medio nebulae - quasi arcus resurgens inter nebulas glorie. Eccl. 50. 6. 8. de Simone Oniæ filio Sacerdote magno.

Ascendet sicut virgultum coram eo; & sicut radix de terra sitiienti. Il. 53. 2. En ratio germana germinandi vel in sabulo; coram eo. Non fœnum, sed virgultum, ascendet etiam de terra arida. Oliva l. 10. Strom. S. Puer autem erat minifter.

Ut doceret eos literas, & linguam Chaldeorum. Dan. 1. 4. Tres illi pueri, ac Daniel, curiosam, & supervacaneam disciplinam minimè didicerunt. Hinc liquet; quòd hic leonibus, illi autem igni, venerationi fuerunt. S. Isidorus Pelus. l. 3. ep. 139. Cum hi sancti pueri cum aliis de femine regio ducti essent in Babylonem; constituit eis Rex Magistrum, ut doceret eos &c. à moribus tamen eorum non inquinati, Sylveira in Act. 13. 1.

Cadentes omnes populi, tribus, & linguæ, adoraverunt statuam auream. Dan. 2. 7. Postquam ceciderunt omnes; & victi sunt; tunc in medium pueri soli aguntur: ut sic quoque victoria fiat clarior; cum in tanta multitudine ipsi vincant, & prædicentur. Hoc autem maximum, & admirabile est; quòd cadentium multitudo ipsos non teruit, non solvit. Sanct. Chrysof. hom. 4. de patientia ad pop.

Etsi omnes gentes regi Antiocho obediunt - ego, & filii mei, & fratres mei, obediemus legi Patrum nostrorum &c. 1. Machab. 2. 19. 20.

Ex Novo.

Tu es Petrus. Matth. 16. 18. Publicà voce profitetur Petrus Christum *Filium Dei*; Unde à Domino laudatur. Nathanael etiam fatetur Christum *Filium Dei*: *Rabbi, tu es Filius Dei.* Joan. 1. 49. Et tamen à Domino non laudatur. Respondet S. Chrysof. hom. 55. in Matth. Nathanael id facit, quando odium Phariseorum nondum erat exacuatum in Christum: At Petrus fatetur Filium Dei, quando in Christum sæviebant. Sylveira in Matth. 5. q. 10.

Turba autem increpabat eos, ut tacerent. Matth. 20. 31. Turba ipsa, quæ cum Domino est, compecebat clamorem; prohibet clamantes. Clament illi, nec deficiant; neque ducantur quasi autoritate turbarum. Non dicant; quomodo isti vivunt tam multi, sic vivamus. Quare vis vivere secundum increpationem turbæ prohibentis, & non secundum vestigia Domini transeuntis. S. August. l. 18. de Verb. Dom.

Reus est mortis. Matth. 26. 66. Josephus ab Arimathia inter septuaginta duos Senatores confederat; qui omnes in Christi caput pronuntiârunt, *reus est mortis.* Solus dixit sententiam, non est reus mortis: non enim *confererat consilio, & actibus eorum.* Luc. 23. 51.

Manahem, qui erat Herodis collectaneus. 13. 1. Theodoretus legit: *educatus.* Theophylactus: Manahem, qui erat cum Herode educatus. Ecce tibi mores uniuscujusque, non à pueris educatio, salvos facit. Herodes quidem pessimus; Manahem munus Prophetæ consecutus.

Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non aror? 2. Cor. 11. 29. Non dicit, ego non scandalizor. Joan. Cluniac. l. 2. in Dom. Sexag. prudenter sociat se Apostolus infirmitati alienæ, & non scandalo; sed dicit, quòd uritur, quando alius scandalizatur. Ratio hujus est: quia homo cupidus lucri libenter se sociat lucro, & non damno.

Scio, ubi habitas: ubi sedes est Sathana; & tenes nomen meum &c. Apoc. 2. 13. Anibertus: ô quàm magna laus electorum est, quòd inter malorum pravitatem boni persistent; quòd inter bestiarum sævitiam, agni innocentiam custodiant; quod inter accipitrum venandi astutiam, columbæ simplicitatem retinent; quòd inter spinarum punctiones odorem floris emanant; quòd inter peccatorum tenebras luce iustitiæ splendent.

Ex Patribus, & aliis.

Quantum boni virtus habeat, vitia demonstrant: clariusque fit lumen comparatione tenebrarum. S. Hieron. ep. 46. ad Rusticum. Bene agere inter virtutis hostes, & inter eos, qui virtutem prohibent; majus semper virtutis pondus testatur. S. Chrysof. hom. 23. in Gen.

Si quis est, aut esse creditur, fluvius per mare dulcis fluens; aut animal in igne, quò omnia consumuntur, saliens; hoc ipsi inter æqualium greges eramus, S. Gregor. Naz. orat. 20.

Inter

61

con-
nem,
quòd,
dum
amo.

r.
non
gu-
are,
Dei:
cum
2. f.

stis,
quòd
tio-
c. de

nt.
s ab
cir-
pen-
nan-
fia:
llis.
elo-
gnæ
tus.

Me-
ad-
en-
t in
in
or;
de
im
vi-
nit.
10-
na-
gi;
n,
ur.

ni-
n-
lis
n.
n-
e-

od
as
ui
ni-
ex
o-
e,
9.
er.
ui

Inter bonos bonum esse, salutem habet; inter malos verò, & laudem: illud tantæ felicitatis est, quantæ & securitatis: hoc tantæ virtutis, quantæ & difficultatis, S. Bernardus ep. 25.

Palpabant quondam tenebras Ægyptii; cum tamen de populo DEI scriptura dicat: *ubi cūque autem habitabant filii Israel, lux erat.* Ex. 10. 23. Quæ tanta gloria? quàm dicere posse, *cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus.* Pl. 119. 7. Id. ibid.

Angelorum virtus est, vivere cum vitiosis; nec eorum corrumpi vitiis. Guigo confid. de tranquill. an c. 16.

§. IV.

Societas mala nocet, pervertit.

Symbola.

ET vidit Deus lucem, quòd esset bona.

Gen. 1. 4. Laudatur in prima sui creatione. *Et divisit lucem à tenebris.* S. August. l. 10. de Civ. c. 80. non hóc locò additum est, & vidit Deus, quòd esset bona. Illud consortium cum tenebris nocuisse videtur luci; ut jam illam gratiam non videatur habere, quam habebat à principio. Jam tunc Deus, juxta præscientiæ suæ gratiam, divisit justos, id est, filios Dei, & filios lucis, à peccatoribus, tanquam à tenebris: istos vocans diem, illos noctem. S. Isidorus hic.

Creavitque Deus cete grandia benedixitque eis. Gen. 1. 21. 22. Non benedixit æquè tenestribus animantibus, ac aquatilibus. Serpentis consortium tanti damni causa. Sylveira in Math. 22. q. 27. Glossa hic: an ideo fortè animalibus sextà die non benedixit Deus; quia inter ea erat serpens; cui post paululum ipse erat maledicturus. Vel unius serpentis aliquando maledicendi vicinia impedimento fuit, quin reliqua animantia benedicerentur, licet munda, Deo grata, hominibus jucunda. Si in communitate aliqua serpens fuit, in causâ erit, ut tota communitas, licet justorum, divinâ careat benedictione. Alvarez Illustr. 198.

Est civitas hac juxta, ad quam possum confugere. Gen. 19. 20. dicebat Loth Angelo. Postea tamen, cum jam civitates deflagrarent, civitate illâ relicta, montem conscendit: *timuerat enim manere in Segor.* Gen. 19. 30. Cajetanus: ratio timoris fuit; nè flamma accensa planitie extenderetur ex Segor. Et rationalis fuit timor, propter propinquitatem ad terram ardentem. De improbo vicino sæpe totus vicus obturbatur; mulier impudica amplæ domus inquilinos infamat. Vesuvii vicinitas sic arvis noxia, ut cineribus marcescant. Ardor alienus, si non adurit, obfuscat. Naxera in Jof. 13. §. 24.

Invenitque eum vir errantem in agro. Gen. 37. 15. S. Ambros. l. de Joseph. c. 3. non immeritò errabat, qui quarebat errantes, q. d. vel pia intentio associandi se errantibus sãt est inducere in errorem. Castillo. Illat. 14.

Non arabis in bove simul, & asino. Deut. 22. 10. Bos juxta legem, animal est mun-

dum; qui utiliter cibus, & sacrificiis, servit: asinus immundum; quod lex à sacris areet. Mala societas vitanda. Pinna Echol. 23. 7.

Misit Adonisedec Rex Jerusalem ad Oban regem Hebron &c. Jof. 10. 3. Quàm infaultus fœderis hujus eventus! *conturbavit eos Dominus à facie Israel, contrivitque plagâ magnâ in Gabaon.* v. 10. Miserram subierunt reges stragem; quia improbum amicum fortiti. Naxera in Jof. 10. §. 26.

A fluvio turbido, qui irrigat Ægyptum. Jof. 13. 3. Unde turbidus? Tostatus q. 4. cum creverit, implet terram; & totum alveum pulvere, & lutò, commaculat.

Pereat dies, in qua natus sum; & nox, in qua ditum est, conceptus est homo. Job. 3. 3. Orig. l. 3. in Job. Porro, quando natus es, ò beate Job? per diem? an per noctem? Si in die natus es; nocti quid irascis? Si in nocte natus es; diem cur maledicis? x. ubi dies, illic & nox; & quod diei, hoc etiam nocti. q. d. diuturna conjunctio noctis, & diei, inseparabilem utrique maledictionem præstitit. Castillo Illat. 14.

Aqua omnes, quæ super caelos sunt, laudent nomen Domini. Pl. 148. 4. 5. Juxta Sanct. Augustinum, supra caelos veræ aquæ. Passim dicitur, planetam Saturnum esse frigidissimum. Quæritur ergo, ait Sanct. August. de Gen. ad lit. c. 3. unde frigida sit, quæ tantò debet esse ardentior, quantò sublimior, & cælo propinquier? x. facit frigidum aquarum supercælestium frigiditas. Videte, quid consortium operetur. Stella enim, quæ tantò debebat esse ardentior, quantò sublimior; quòd propè habeat frigidas aquas; friget, & alget. Did. Niss. D. 13. Pent. §. 2.

Citius exiguum vitium uberrimè largissimèque, cuius impertiri queat, quàm vel copiosissima virtus parè communicari. Nam & exiguum absinthium amarorem suum meli celerrimè impertierit: mel contrà nè duplò quidem majus dulcedinem suam absinthio infuderit. Sanct. Gregorius Naz. orat. 21.

Cypressus - Lem: *Nil mihi vobiscum est.* Dioscorides tradit, cypressum ob suam acrimoniam, tineas repellere: ideoque olim ex iis simulachra fiebant. Picinelli.

Laurus, Lem: *atritra concipit ignem.* Sanct. Cyprianus de spectac. vitiorum exempla expugnant animam, impellunt, mutant, transformant. Miraculo erit, inter incendia, vel non consumi; vel certè non calefcere. Picinelli.

§. V.

Testimonia.

Ex Veteri.

LEGIT sibi Loth regionem circa Jordanem, & recessit ab Oriente. Gen. 19. 11. Electionis poenas paulò post dedit; qui non indignarum virtutem, sed regionis attendit foecunditatem,